

Kaulavaltimon ahtautuminen (carotis stenoosi)

Kaulavaltimon ahtautuminen johtuu sisäkerrokseen kertyneestä rasva-aineen paksuuntumisesta. Ajan myötä nämä rasva-ainepaksuuntumat sidekudostuvat ja mahdollisesti kalkkiutuvat. Seurauksena on suonien seinien paksuuntuminen ja kovettuminen sekä suonien ahtautuminen. Ahtautumat voivat aiheuttaa ohimeneviä aivoverenkiertohäiriöitä (TIA= transient ischemic attack), näköhäiriöitä tai aivoinfarktin. Sairaus todetaan usein oireiden yhteydessä, lopullinen diagnoosi saadaan ultraäänitutkimuksella ja tietokonekuvauksella

Hoito

Leikkaushoidon tarkoituksena on estää aivoinfarktin syntyminen. Leikkauksessa ahtaumat kaulavaltimosta poistetaan, ja leikkaus on luonteeltaan ennaltaehkäisevä. Leikkauksen tarkoitus on estää uusia aivoverenkiertohäiriöitä, saati aivoinfarkteja syntymästä. Leikkaukseen liittyvät riskit arvioidaan saataviin hyötyihin nähden yhdessä potilaan kanssa.

Omahoito

Terveelliset elämäntavat ja monipuolinen ruokavalio. Suurimmat riskitekijät ovat tupakointi ja muut yleiset sydän-ja verisuonisairauksien riskitekijät, etenkin dyslipidemia ja kohonnut verenpaine.

Preoperatiivinen käynti

Muutama päivä ennen leikkausta sinut kutsutaan preoperatiiviselle poliklinikalle terveydentilan kartoitusta varten. Käyt laboratorioissa ja röntgenissä ohjeiden mukaisesti. Varaa käyntiin 2–4 tuntia, saat syödä, juoda ja ottaa lääkkeet normaalisti. Käynnin jälkeen saat lähteä kotiin.

Ota käynnille mukaan valmiiksi täytetty kyselylomake; ”Esitieto haastattelulomake” sekä lääkelista. Muista myös mainita mahdolliset käsikauppalääkkeet ja/tai luontaistuotteet. Käynnin aikana käyt sairaanhoitajan (joskus myös anestesia- ja lääkäriä) kanssa läpi leikkaukseen liittyvät asiat. Saat sekä kirjallisia että suullisia ohjeita siitä, miten kotona tulee valmistautua ennen leikkausta.

Leikkausta varten seuraavat verenhennuslääkkeet tauotetaan (jos lääkäri ei muuta määrää): Marevan, Xarelto, Eliquis, Pradaxa, Brilique ja Omega 3 pitää olla tauolla lääkärin määräyksen mukaan.

Saat myös tiedon, milloin sinun pitäisi leikkauspäivänä tulla sairaalaan sekä mitkä lääkkeet tulee ottaa. Sinulle kerrotaan myös, mistä lähtien sinun tulee olla syömättä ja juomatta.

Leikkauksen jälkeen

Sinua hoidetaan heräämössä, kunnes terveydentilasi on vakaa (aika vaihtelee 4–8 tuntiin, joskus myös pidempään). Heräämöstä sinut siirretään osastolle H5. Leikkauksen jälkeen seurataan verenpainetta. Kipukokemus on jokaisella erilainen. Tavoitteemme on löytää sinulle paras mahdollinen tapa lievittää kipua. Aikainen mobilisaatio on hyvä keino ehkäistä komplikaatioiden syntymistä. Sairaalassaolo leikkauksen jälkeen vaihtelee 2–4 vuorokauteen. Kännykän käyttö on sallittua, pidäthän puhelimesi äänettömällä.

Ohjeita omaisille

Omaiset ovat tärkeässä roolissa potilaan parantumisen kannalta. Useat vierailijat ja pitkät vierailuajat voivat kuitenkin rasittaa potilasta. Suosittelemme, että ette käy vierailmassa leikkauspäivänä, tai jos teillä on flunssa, yskää tai muu tarttuva tauti. Ymmärrämme, että omaiset ovat huolissaan ja haluavat saada tietoa. Tieto auttaa heitäkin jaksamaan, kun läheinen sairastuu. Hoitajien työn helpottamiseksi toivomme, että vain yksi omainen soittaa osastolle ja tiedustelee potilaan vointia. H5 Kirurgian osasto 06 213 1672. Soittoaika kello 13–14.

Kotiutuminen

Kotiinlähtö tai siirto toiseen hoitopaikkaan tapahtuu noin 2–4 vuorokauden kuluessa. On hyvä suunnitella etukäteen, ja mahdollisuuksien mukaan järjestää kotiutumiseen liittyvät asiat, kuten mahdollinen avun tarve ja kuljetus kotiin. Ohjeita annetaan hygienian hoidosta, haavanhoidosta. Lisäksi saat mukaan lääkelistan ja e-reseptit. Saat myös tiedon koska mahdolliset ompeleet poistetaan. Parantuminen leikkauksen jälkeen kestää noin pari viikkoa. Leikkausalueella saattaa esiintyä turvotusta ja hematoomaa (= ihon alainen vuoto, ”mustelmia”). Voit käydä suihkussa päivittäin, mutta saunomista suositellaan vasta parin viikon kuluttua leikkauksesta. Kuivaa haavaa ei tarvitse suojata. Raskasta liikuntaa tulee välttää kuukauden. Seuraa verenpainettasi kotona säännöllisesti. Ota yhteyttä omaan lääkäriin, jos arvo on yli 140/85 mmHg usealla eri mittauskerralla.

Ottakaa yhteyttä terveyskeskukseen tai päivystykseen, mikäli haavassa ilmenee:

- Lisääntyvää kipua ja/tai huomattavaa turvotusta.
- Kuumetta ja/tai ihon punoitusta.
- Jatkuvaa runsasta verenvuotoa/eritystä ja/tai pahanhajuista eritettä.